

*В. Я. Вовк, канд. екон. наук, доц.,
Харківський національний університет внутрішніх справ*

СВІТОВА ФІНАНСОВА КРИЗА: РИЗИКИ ДЛЯ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Загроза дефолту США, який прогнозувався на 2 серпня 2011 р., як проблему номер один визначила ймовірність настання нової хвилі світової фінансової кризи та прогнозування її наслідків для світової економіки. На фоні турбулентності на міжнародних фінансових ринках, яка підвищила внутрішні ризики в Україні, що відбулися протягом останніх років, експерти заговорили про можливість повторення ситуації 2008 р.: глибоку девальвацію гривні, погіршення ситуації у банківському секторі та ймовірність дефолту.

За роки свого існування вітчизняна банківська системи вже пережила три фінансові кризи, які негативно позначилися на фінансовому стані банківських установ та призвели до порушення фінансової рівноваги в країні. Світова фінансова криза 2008 р. завдала серйозного удару вітчизняній банківській системі, яка внаслідок невисокого рівня конкурентоспроможності та високої залежності від загальних тенденцій розвитку світових фінансових ринків виявилася неспроможною протистояти негативним аспектам її прояву. Наслідками фінансової кризи стали: погіршення загальноекономічної ситуації – скорочення реального ВВП, виробництва та споживання, збільшення безробіття, зростання доларизації заощаджень населення, підвищення інфляційного тиску, девальвація національної валюти, зменшення інвестицій; виникнення проблем у вітчизняному банківському секторі – зростання банківських витрат через списання безнадійної заборгованості за наданими кредитами, подорожчання кредитів і банківських послуг, обмеження кредитування реального сектору економіки та фактичне припинення споживчого кредитування, скорочення термінів залучення коштів на банківські вкладні рахунки, зменшення ринкової вартості банківських установ, зростання банківських ризиків тощо. Реакцією регулятора на проблеми у банківському секторі стало запровадження тимчасової адміністрації у 22 банках протягом кінця 2008–2009 рр., що спричинило паніку серед населення та позначилося на зниженні довіри до банківської системи (рівень недовіри до банків у 2010 р. становив майже 80 %).

До негативних тенденцій розвитку вітчизняної економіки можна віднести такі: зростання валового зовнішнього боргу, від'ємне сальдо торгового балансу, уповільнення темпів зростання експорту, що свідчить про зниження конкурентоспроможності експортно-орієнтованих галузей економіки, дефіцит Державного бюджету України, зростання інфляційного тиску та девальваційних очікувань, скорочення економічної активності, зростання доларизації економіки, погіршення інвестиційного клімату тощо.

Для пом'якшення негативних наслідків погіршення кон'юнктури світових фінансових ринків до вітчизняної економіки та банківського сектору зокрема має бути застосований комплексний підхід, адже проблеми банківського сектору взаємопов'язані з економічними та політичними процесами в країні і, у свою чергу, впливають на загальноекономічну ситуацію в країні. Основними напрямками такого підходу мають стати такі: на макрорівні – зменшення доларизації економіки, уповільнення темпів інфляції, обмеження зовнішнього валового боргу з метою зниження критичної залежності вітчизняної економіки від загальних тенденцій світових фінансових ринків та стабілізація фіскальної ситуації, поступові структурні зміни економіки; на рівні банківської системи – врегулювання аспектів входження та функціонування іноземних банків на вітчизняному ринку на підставі встановлення обмежень на участь іноземного капіталу у вітчизняній банківській системі, стимулювання спрямованості банківських кредитів у реальний сектор економіки, підвищення рівня капіталізації банківських установ, оздоровлення санаційноспроможних банківських установ і ліквідація нежиттєздатних структур, вирішення проблеми “токсичних” активів, розробка та запровадження стандартизованої методики оцінювання вартості майна, що передається заставодавцем у забезпечення за кредитом, та ефективного механізму стягнення й реалізації предметів застави, обмеження рівня банківських ризиків тощо.

Вовк, В.Я. Світова фінансова криза: ризики для банківської системи України [Текст] / В.Я. Вовк // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції (27–28 жовтня 2011 р.) : у 2 т. - Суми : УАБС НБУ, 2011. - Т. 2. - С. 18-20.